

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

SUSANNA VIINIKKALA

Peitelty osingonjako korkeimman hallinto-oikeuden päätösten näkö- kulmasta

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Viinikkala, Susanna: Peitelty osingonjako korkeimman hallinto-oikeuden näkökulmasta

Opinnäytetyö, AMK

Liiketalouden koulutusohjelma

Helmikuu 2024

Sivumäärä: 39

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin peitellyn osingonjaon tulkintaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiin perustuen. Peitelty osingonjako on osakeyhtiölain (624/2006) mukaan laitonta varojenjako. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää oikeuskäytäntöä ja ennustettavuutta, sekä tehdä yleisiä linjauksia, joiden avulla voidaan välttää tai myötävaikuttaa tulkintaan peittelystä osingonjasta.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentui lainsäädännön, esitöiden, korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiin, Verohallinnon syventäviin ohjeisiin sekä aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen. Opinnäytetyö oli oikeusdogmaattinen eli lainopillinen. Tutkimusmetodeina oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä sekä tulkintahermeneutiikka.

Tutkimuksessa havaittiin, että keskeiseen rooliin nousivat markkinakeskeisyys ja aidot liiketaloudelliset syyt. Markkinaehtoisuudessa korostui olennainen hinnoittelupoikkeama. Aidot liiketaloudelliset syyt edellyttivät käytännössä perusteltua näyttöä siitä, miksi toimeen oli ryhdytty. Mikäli tehdylle toimelle ei selkeästi löytynyt perustetta, se katsottiin melko todennäköisesti peitellyksi osingonjaoksi.

Tutkimuksessa havaittiin, että markkinaehtoisuuden noudattamisella sekä osapuolten välisillä sopimuksilla voidaan ennakoida peiteltyä osinkoa. Sopimukset suojasivat osapuolia, kun ne oli laadittu asianmukaisesti noudattaen sen hetkistä käytäntöä tai ne olivat muusta liiketaloudellisesta syystä perusteltuja.

Avainsanat: Peitelty osinko, varojenjako, osakeyhtiö, verosuunnittelu, osinko

Abstract

Viinikkala, Susanna: Hidden dividend distribution from the point of view of the Supreme Administrative Court of Finland

Bachelor's thesis

Business Administration

February 2024

Number of pages: 39

This thesis examined the interpretation of hidden dividend distribution based on Supreme Administrative Court decisions. Covered dividend distribution is illegal distribution of funds under the Limited Liability Companies Act (624/2006). The purpose of the study was to clarify case law and predictability, as well as to make general guidelines to avoid or contribute to the interpretation of hidden dividend distribution.

The theoretical framework of the study was built on the decisions of the legislation, the preliminary work, the Supreme Administrative Court, the Tax Administration's detailed guidance and the related literature. The thesis was legal dogmatic, i.e. legal. The research methods were qualitative research method and interpretative hermeneutics.

The study found that market centricity and genuine business reasons play a key role. In terms of market conditions, an essential pricing anomaly was highlighted. In practice, genuine business reasons required substantiated evidence as to why the action had been taken. If there is no clear basis for the action taken, it was quite likely to be considered a hidden dividend.

The study found that compliance with market-conformity, as well as agreements between the parties, can anticipate a hidden dividend. Agreements protected parties when they were properly drafted in accordance with current practice or were justified for other business reasons.

Keywords: hidden dividend, distribution of assets, limited company, tax planning, dividend

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	6
2.1 Tutkimuskysymykset ja käsitteellinen viitekehys	6
2.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto	8
2.3 Tutkimuksen rakenne	9
3 TAUSTAT JA PERIAATTEET	10
3.1 Lainsäädäntö ja viranomaiset	10
3.2 Osakeyhtiön yleiset periaatteet	11
3.3 Varojenjakko osakeyhtiössä	13
3.4 Laiton varojenjakko	13
3.5 Peitelty osingonjakko	14
3.6 Miten peitelty osingonjakko havaitaan?	15
4 PEITELTY OSINKO VEROTUSMENETTELYLAIN 29.1 § JA 29.3 § MUKAAN	16
4.1 Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan väliset sopimukset	16
4.2 Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan väliset lainat	18
4.3 Osakkeenomistajalle maksettavat palkat ja etuudet	21
4.4 Osakeyhtiön omaisuuden vastikkeeton käyttö	24
5 PEITELTY OSINKO VEROTUSMENETTELYLAIN 29.2 § MUKAAN	26
5.1 Omien osakkeiden hankinta ja lunastus	26
5.2 Sidotun oman pääoman palautus	29
5.3 Aidot liiketaloudelliset syyt	30
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	32
LÄHTEET	37

1 JOHDANTO

Osakeyhtiön tehtävä on tuottaa voittoa yhtiön osakkaille (Osakeyhtiölaki 624/2006 1 luku 5 §). Osakkaan näkökulmasta on mielekästä pyrkiä nostamaan yhtiöstä varoja mahdollisimman pienin veroseuraamuksin.

Varojen nostaminen yhtiöstä ei ole mielivaltaisesti osakkaan päätettävissä, vaan siitä säädetään osakeyhtiölaissa (624/2006). Peiteltyä osinkoa tarkasteltaessa, on tavoiteltavaa hahmottaa kokonaiskuva. Verotusmenettelylaki (1558/1995) sekä osakeyhtiölaki (624/2006) muodostavat kehyksen tutkimuskohteelle.

Lait ovat sisällöllisesti laajoja ja niistä voidaan tehdä sanamuodon perusteella hyvinkin toisistaan poikkeavia tulkintoja. Sen vuoksi tähän tutkimukseen on sisällytettävä sekä Verohallinnon syventäviä ohjeita että korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä, jotka antavat yksityiskohtaisempaa tietoa siitä, miten lakeja sovelletaan ja miten niitä tulkitaan.

Korkeimman hallinto-oikeuden sekä Verohallinnon taustalla vaikuttaa lainvalmisteluaineisto, joka on luonteeltaan heikosti velvoittavaa oikeutta. Lainvalmisteluaineistosta saattaa kuitenkin löytyä perusteluita tulkintoihin.

Yleisesti voidaan todeta, että peitelty osingonjako voidaan käsittää sellaisena toimintana, joka täyttää osingonjaon muotovaatimukset verotusmenettelystä annetussa laissa (1558/1995), kuitenkin todellisena tarkoituksena voidaan nähdä keinoja välttää veroseuraamuksia osakeyhtiön tai osakkaan näkökulmasta. Peitelty osingonjako ei edellytä tahallisuutta, usein tarkoitus on ollut toimia lain edellyttämällä tavalla, ja osakkeenomistajat ovat erehdyksen kautta päätyneet menettelemään lainvastaisella tavalla. (Viitala, 2018, s. 109.)

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, millä keinoin osakkeenomistajat voivat nostaa varoja osakeyhtiöstä, ilman että siitä koituu riskejä osakkeenomistajalle. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, mitkä seikat ilmentävät peiteltyä osingonjakoa.

Tavoitteena on tunnistaa peitellyn osingonjaon tulkintaa puoltavia sekä vapauttavia seikkoja tarkastelemalla korkeimman oikeuden päätöksiä, joiden avulla oikeuskäytännöstä voidaan tehdä ennustettavampaa yhtiön sekä osakkeenomistajien näkökulmasta.

Aiheen rajaus on mielekästä tehdä pieniin ja keskisuuriin, yksityisiin osakeyhtiöihin. Näissä yhtiöissä usein osakkaalla on tosiasiallisesti mahdollisuus vaikuttaa päätöksiin, sillä osakkeenomistajien piiri on melko suppea.

Opinnäytetyössä on tarkoitus nimenomaan keskittyä siihen rajapintaan, joka erottaa yhtiön laillisesta ja laittomasta toiminnasta. Lukijan oletetaan tietävän osakeyhtiön verosuunnittelusta perusteet. Yleiset periaatteet kuitenkin mainitaan, loogisen kokonaiskuvan turvaamiseksi.

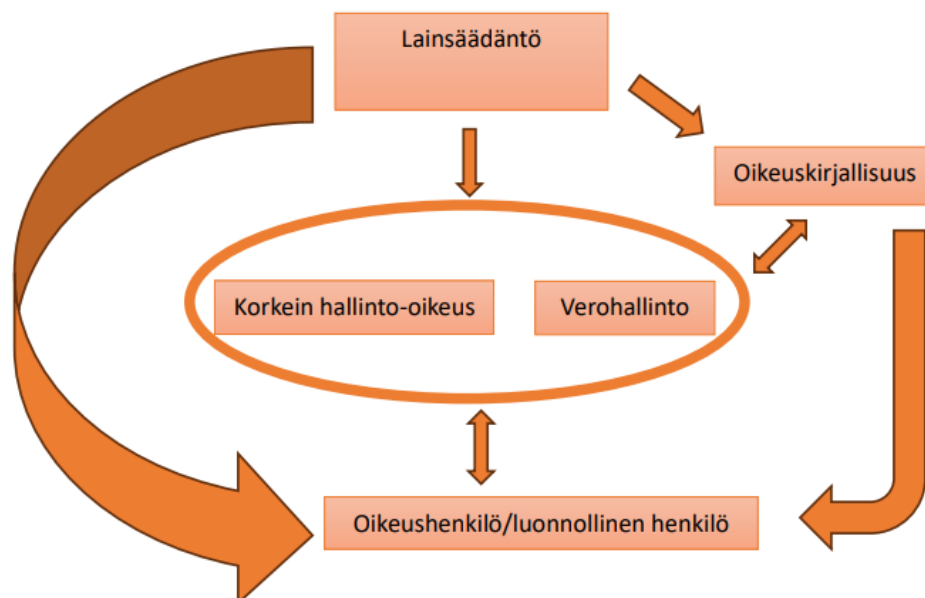
2.1 Tutkimuskysymykset ja käsitteellinen viitekehys

Minkälaisessa tilanteessa osakeyhtiön varojenjakoa saatetaan tulkita peiteltyksi osingonjaoksi?

Mitä seuraamuksia peittelystä osingonjaosta on yhtiölle ja osakkeenomistajalle?

Miten onnistuneella verosuunnittelulla voidaan välttyä peitellyltä osingolta?

Alla esitetyssä viitekehyksessä (Kuvio 1) on tarkoitus kuvata kaikkien näiden käsitteiden keskinäistä vuorovaikutusta. Ylimpänä ja itsenäisenä on lainsäädäntö, joka vaikuttaa kaikkiin muihin, muttei suoraan ole vuorovaikutuksessa.

Kuvio 1. Viitekehys, Susanna Viinikkala

Korkein hallinto-oikeus soveltaa lainsäädäntöä, samoin kuin Verohallinto. Oikeuskirjallisuus tarjoaa keinoja tulkita lainsäädäntöä, se on kuitenkin samalla myös tiiviissä vuorovaikutuksessa toimivaltaisten yksiköiden kanssa. Oikeuskirjallisuus muovautuu näiden yksiköiden toiminnan perusteella.

Oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö on kaikkien näiden toimijoiden kanssa vuorovaikutuksessa. Näiden eri elementtien pitäisi ohjata oikeaan suuntaan.

Opinnäytetyön ydin onkin tämä, miten oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö voi etukäteen varautua korkeimman hallinto-oikeuden tai Verohallinnon arvioihin hyväksyttävästä ja ei hyväksyttävästä toimintatavasta.

2.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Opinnäytetyö toteutetaan laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä sekä tulkintahermeneutiikalla. Tutkimusmenetelmien yhtäaikaiselle soveltamiselle nähdään tarvetta, sillä tutkimuskohdetta voidaan pitää määräävänä tekijänä. (Husa ym. 2001, s. 16–17.)

Laadullisessa tutkimusmenetelmässä keskeisessä roolissa on kuvaus todellisesta tilanteesta (Hirsjärvi ym. 2009, s. 161). Oikeustapausten avulla havainnollistetaan asioiden todellista luonnetta, jonka vuoksi ne ovat tuotu opinnäytetyöhön sellaisenaan kuin ne virallistahoilla on esitetty.

Tulkintahermeneutiikka pyrkii selvittämään lakitekstin merkityssisältöä (Husa ym. 2001, s. 16). Kyseessä on oikeusdogmaattinen eli lainopillinen tarkastelu. Oikeusdogmaattisella tarkastelulla systematisoidaan sekä tulkitaan voimassa olevaa oikeutta. (Hirvonen, 2011, s. 21–22.)

Opinnäytetyössä pyritään oikeustapausten sekä lakitekstien avulla tulkitsemaan päätöksien linjauksia sekä systematisoimaan niitä. Tulkintojen avuksi on ollut välttämätöntä käyttää myös muita oikeuslähteitä, kuten Verohallinnon syventäviä ohjeita sekä hallituksen esityksiä.

Tarkoitus on etsiä tavoitteellisesti asiasisällöltään oikeaa aineistoa tutkimusta varten, joka mahdollistaa aineiston peilaamista sekä induktiivisiin että deduktiivisiin päättelyihin. Tutkimuksen tavoitteiden kannalta olisi mielekästä saada päättelyn logiikka saumattomaksi kehäksi. Tutkimuksen validiteetin kannalta on merkityksellistä analysoida valittua aineistoa systemaattisesti ja objektiivisesti, jolloin siitä saadaan muodostettua teoreettinen kokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 4.2.)

Onnistunut tutkimus edellyttää täsmällisiä tutkimuskysymyksiä tai päämääriä, joita tutkimuksella halutaan tavoittaa (McConville & Chui, 2017, s. 36). Aineiston valinnassa hakukoneina on käytetty Finlexiä, Edilexiä sekä oppilaitoksen tarjoamaa hakukonetta, Finnaa.

Hakukoneita on käytetty hyödyntämällä aihepiiriin liittyvää sanastoa. Esimerkiksi Edilexistä ehdottomilla hakusanoilla ”peitelty osinko” ja vaihtoehtoisilla hakusanoilla ”osakeyhtiö, henkilökohtainen verotus, etuus, vastikkeeton, ylihintaa, alihintaa” -yhdistelmä tuotti 60 hakutulosta, näistä oikeustapauksista oli suodatettu pois tapaukset, jotka sisälsivät sanat ”osuuskunta ja konserni.”

Suodatetuista päätöksistä valikoitui erityyppisiä ja samankaltaisia oikeustapauksia havainnollistamaan oikeuskäytäntöä. Kirjallisuutta kerättiin opinnäytetyötä varten lainaamalla kirjoja ja lukemalla e-aineistoa. Sisällysluettelon kautta suoritettiin arvio, soveltuuko aineisto mahdollisesti tähän opinnäytetyöhön lähteeksi.

2.3 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen rakenne noudattaa perinteistä opinnäytetyön rakennetta. Opinnäytetyössä on kuusi päälukua. Johdannossa käsitellään hyvin yleisellä tasolla tutkittavaa aihetta ja laaja-alaisesti siirrytään opinnäytetyön pariin.

Toisessa luvussa keskitytään tutkimuksen tavoitteisiin, esitellään tutkimuskysymykset sekä perehdytään käsitteelliseen viitekehykseen. Lisäksi syvennytään myös tutkimusmenetelmään liittyviin perusteluihin ja aineiston valintaan sekä siihen vaikuttaneisiin tekijöihin.

Kolmannessa luvussa kiinnitetään huomiota asian taustalla vaikuttaviin, merkittäviin seikkoihin, jotka liittyvät vahvasti osayhtiön toimintaan, mutta väärin sovellettuna johtavat tulkintaan peittelystä osingosta. Asiaankuuluvasti syvennytään osakeyhtiöön sekä siihen liittyviin laillisiin sekä laittomiin oikeustoimiin. Lisäksi esitellään varsinaisen tutkimuskohteen eli peitellyn osingonjaon yleistä määritelmää.

Neljännessä ja viidennessä luvussa käydään syvällisemmin läpi peiteltyä osinkoa. Tässä luvussa noudatetaan rakenteellisesti kaavamaisista otetta. Ensin käsitellään varojenjakotapa ja siinä pääsääntöisesti esiintyvää peiteltyä

osingonjakoa rikkovaa periaatetta, jonka valossa oikeustoimea tarkastellaan. Tämän jälkeen esitellään korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä ja lopuksi tehdään yhteenveto. Katsannon jälkeen pohditaan kappaleen alussa esille tuotuja periaatteita sekä niiden toteutumista. Mahdollisuuksien mukaan etsitään päätöksien linjakkuutta myös eri varojenjakotapojen välillä.

Kuudennessa eli viimeisessä luvussa tarkastellaan tutkimuskysymyksiin saatuja tutkimustuloksia, analysoidaan tutkimuksen aikana tehtyjä havaintoja sekä pyritään systematisoimaan esille tulleita oikeussäännöksiä. Viimeisenä analysoinnin kohteena on tutkimuksen validiteetti ja arviointi käytetyistä lähteistä oikeustutkimuksellisesta näkökulmasta. Opinnäytetyön lopussa esitetään jatkotutkimusehdotus, joka on kytköksissä tutkimusaiheeseen.

3 TAUSTAT JA PERIAATTEET

Käsitteellinen viitekehys luvussa 2.1 osoittaa, miten eri tahot ovat sidoksissa toisiinsa. Viranomaistahoja sitoo erilaiset vaatimukset, kiellot sekä periaatteet, joiden puitteissa tuomiovaltaa voidaan käyttää sallitusti.

3.1 Lainsäädäntö ja viranomaiset

Lainsäädännöllä tarkoitetaan voimassa olevaa oikeutta. Oikeusjärjestys koostuu oikeusnormeista. Oikeusnormeilla tarkoitetaan sellaista oikeuslähdettä, joka voi saada sisältönsä lainsäädöksestä tai korkeimman hallinto-oikeuden antamasta päätöksestä. (Eduskunta.fi, n.d.).

On huomioitava, että korkeimman hallinto-oikeuden päätös antaa merkityssisältöä käytetylle oikeuslähteelle. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että korkein hallinto-oikeus pystyy vaikuttamaan lainsäädäntöön, merkityssisällöllä tarkoitetaan jo olemassa olevan lainsäädännön tulkitsemiskäytäntöä. (Korkein hallinto-oikeus, 2020).

Korkeimman hallinto-oikeuden toiminnasta säädetään laissa korkeimmasta hallinto-oikeudesta (74/1918), jossa sille annetaan ylin tuomiovalta hallintoasioissa tietyin poikkeuksin. Hyvän hallinnon perusteissa määritellään ne oikeusperiaatteet, jotka sitovat korkeinta hallinto-oikeutta päätöksen teossa.

Verohallinnon toiminnasta säädetään laissa Verohallinnosta (503/2010). Lain mukaan Verohallinnon tehtävä on yhdenmukaistaa sekä valvoa verotukseen liittyviä seikkoja. Verohallinto voi antaa yksittäiseen tapaukseen ennakkoratkaisun pyynnöstä, huomioitavaa on kuitenkin, että ennakkoratkaisu on suoraan sovellettavaa tietoa haettuun veroasiaan, eikä siten ole yleistettävissä kaikkeen verotuskäytäntöön (Nykter-Terävä & Varjonen, 2023, luku 1.2).

3.2 Osakeyhtiön yleiset periaatteet

Verosuunnittelu ei itsessään ole juridinen käsite, vaan sisältö muodostuu muista oikeudellisista käsitteistä, jotka säätelevät sitä, onko verosuunnittelu seuraamusten minimointia vai välttelyä (Knuutinen, 2020, s. 25). Verosuunnittelu on sellaista toimintaa, jolla pyritään ennakoimaan sekä optimoimaan tulevia veroseuraamuksia (Vilkkumaa, 2014, s. 187–190).

Vero-oikeudessa haasteellisimpia seikkoja on tehdä erottelu hyväksyttävän verosuunnittelun ja veron kiertämisen välille (Knuutinen, 2020, s. 76). Verohallinto määrittelee verosuunnittelun siten, että verovelvollisella on oikeus valita sellainen toimintatapa, jonka avulla verovelvolliselle tulee edullisin verorasitus, mikäli toiminta perustuu aitoihin liiketaloudellisiin syihin (Mäkynen & Varonen, 2022, 1 luku).

Verosuunnittelun muodostamaan kokonaisuuteen kuuluvat osakeyhtiö sekä sen osakkeenomistajat (Vilkkumaa, 2014, s. 187–190). Verotusmenettelylain 28 § (1552/1995) tulee sovellettavaksi tilanteissa, joissa ”jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa

asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta.” (Mäkynen & Varonen, 2022, luku 2.1.)

Yleislausekkeella pyritään antamaan lainkäyttäjälle harkintavaltaa sellaisissa ennakoimattomissa tilanteissa, joita lainsäätäjä ei ole erikseen eritellyt perusteettomaksi veroeduksi. Yleislausekkeen tavoite on siis sulkea pois väärinkäytön mahdollisuuksia, jonka vuoksi lausekkeen soveltamistilanteet eivät ole ennalta määrättyjä. (Knuutinen, 2020, s. 55.)

Yleislausekkeen tulee täyttää kaksi vaatimusta, jotta sitä voidaan soveltaa uskottavasti. Ensimmäiseksi, yleislausekkeen tulee sisältää sellaisia periaatteita, jotka mahdollistavat lainkäyttäjälle tavanomaista laintulkintaa pidemmälle vievän tulkinnan. Toiseksi erityislainsäädännön taustalla olevat peruseriaatteen pitää tuoda selkeästi esiin. (Freedman, 2007, s. 87.)

Osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä voidaan määritellä osakeyhtiön toiminnan tarkoituksiksi muu kuin voitontuottaminen. Mikäli osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä ei nimenomaisesti ole sovittu toisin, toiminnan pääasiallinen tarkoitus on tuottaa voittoa yhtiön omistajille. (OYL 624/2006, 5 §.)

Osakeyhtiö on tuloverolain (1535/1992) 9 § 7 momentin mukainen rekisteröity tai perustettu yhteisö, jonka perusteella osakeyhtiö on yleisesti verovelvollinen. Osakeyhtiö suorittaa 20 % yhteisöveron saamastaan tulosta. (Verohallinto, 2023.)

Osakeyhtiö ja osakkeenomistajat ovat molemmat itsenäisiä verovelvollisia. Nämä osapuolet muodostavat verotuksellisesti monimutkaisen kokonaisuuden. Onnistunut verosuunnittelu saattaa mahdollistaa edullisemman kokonaisverorasituksen, kun taas epäonnistunut verosuunnittelu saattaa johtaa suurempiin veroseuraamuksiin. (Viitala, 2018 s. 20.)

Verosuunnittelua voidaan aina pitää epäonnistuneena, mikäli veroseuraaukset määräytyvät peitellyn osingon perusteella (Koponen, 2023, s. 93).

3.3 Varojenjakoa osakeyhtiössä

Osakeyhtiön varojenjakotavat ovat säännelty osakeyhtiölaissa (624/2006). Osakeyhtiö on pääomayhtiöluonteinen ja varallisuus perustuu omaan sekä vieraaseen pääomaan, jonka vuoksi sääntely on tarpeellinen maksunsaantijäjestyksen turvaamiseksi (Villa, 2023, s. 405). Muut tavat eivät ole sallittuja. Osakeyhtiölain (624/2006) näitä tapoja ovat:

- 1) voitonjaosta (osinko) ja varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastosta;
- 2) 14 luvussa tarkoitettua osakepääoman alentamisesta;
- 3) 3 ja 15 luvussa tarkoitettua omien osakkeiden hankkimisesta ja lunastamisesta; sekä
- 4) 20 luvussa tarkoitettua yhtiön purkamisesta ja rekisteristä poistamisesta.

Varojenjakaminen perustuu lähtökohtaisesti uusimpaan tilinpäätökseen. Osinkoa tai muun vapaan oman pääoman jakamista rajoittavat niin yhtiön vapaa oma pääoma kuin maksukyky. Mikäli osakepääomaa halutaan alentaa, maksuvyyn turvaamisen lisäksi edellytetään suostumusta velkojilta. (Kukkonen & Walden, 2014, s. 40–41.)

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määritellä lunastuslauseke, muu oikeus tai velvollisuus lunastaa tai hankkia yhtiön osakkeita (Mähönen & Villa, 2020, s. 593). On mahdollista, että yhtiö purkautuu ja poistuu rekisteristä, jolloin yhtiö lakkaa olemasta. Mikäli yhtiöllä on jakokelpoisia varoja, osakkeenomistajalla on oikeus saada jako-osuutena määrä, joka vastaa osakkeille tulevaa osuutta yhtiön netto-omaisuudesta. (OYL 624/2006, 20 luku 15 § 1 mom.)

3.4 Laiton varojenjakoa

Osakeyhtiölain (624/2006) mukaan kaikki sellainen varojenjakoa, jolle ei löydy liikeloudellista perustetta edellä mainituista varojenjakotavoista, on laitonta varojenjakoa.

Laittoman varojenjaon osapuolet ovat sellaiset henkilöt, jotka pystyvät osallistumaan varojenjako koskevaan päätöksentekoon. On tärkeää huomata, ettei passiivinen osallistuminen vapauta vastuusta. (Blomqvist & Malmivaara, 2016, s. 217.)

Yhtiön osakkeenomistajat eivät voi ottaa yhtiön varoja vapaasti omaan käyttöön (Mähönen & Villa, 2020, s. 411).

Liiketapahtuman määritelmä löytyy kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 1 §, jossa liiketapahtuma määritellään seuraavasti: ” Kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.”

3.5 Peitelty osingonjako

Peitelty osingonjako on verotusoikeudellinen käsite, joka saa sisältönsä verotusmenettelylaista (1558/1995). Verotusmenettelylain (1558/1995) 29 § 1 momentissa määritellään peitelty osinko seuraavasti:

Peitellyllä osingolla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaansa tai tämän omaisen hyväksi osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta.

Verotusmenettelylain (1558/1995) 29 § 2 momentti sisältää myös määrittelyn peitellystä osingonjaosta seuraavasti:

Peitellyllä osingolla tarkoitetaan myös omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla taikka osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi jaettuja varoja.

Peitelty osinko on yksi lainvastaisista varojenjaketavoista.

Peitellyn osingonjaon verotus ja saajat

Mikäli peitellyn osingon saaja on yksityinen henkilö, saatu tulo verotetaan kokonaan ansiotulona. Yhtiön osalta tarkastellaan ylihinnan ja käyvän hinnan erotusta, joka lisätään yhtiön tuloon. Näin ollen päätös peittelystä osingonjaoista aiheuttaa osittain kaksinkertaiset veroseuraamukset. (Verotieto, 2023, s. 108–109.)

Peitellyn osingonsaajana on tyypillisesti yhtiön osakas, lisäksi verotusmenettelylaissa (1558/1995) 29 § 1 momentissa mainitaan myös osakkaan omainen.

Omaisien määritelmä muodostuu oikeuskäytännössä ja tilanne arvioidaan tapauskohtaisesti. Saajana voi olla myös toinen yhtiö, joka mahdollistaa säännöksen soveltamisen myös emo- ja tytäryhtiöiden välille. (Blomqvist & Malmivaara, 2016 s. 233–235.)

3.6 Miten peitelty osingonjako havaitaan?

Suurin osa peittelystä osingosta havaitaan yhtiön verotarkastuksissa, näistä ei ole julkaistu tilastoja (HE 227/2022 vp. s. 7). Näyttötaakka peittelystä osingosta on Verohallinnolla (Verotieto, 2023, s. 109).

Verovelvollisen on huolehdittava riittävästä selvitysvelvollisuuden noudattamisesta sekä dokumentoinnista (Viitala, 2018, s. 110). Peitelty osinko jakautuu yleensä kahteen tyyppiin joko yli- tai alihinnoittelutilanteeseen (Blomqvist & Malmivaara, 2016, s. 239).

Verotusmenettelylain (1558/1995) 29 §:n 1 momentti voi tulla sovellettavaksi vain, jos hinnoittelupoikkeama on olennainen käypään hintaan verrattuna (Salakka & Savander, 2023, luku 1).

4 PEITELTY OSINKO VEROTUSMENETTELYLAIN 29.1 § JA 29.3 § MUKAAN

4.1 Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan väliset sopimukset

Yhtiön ja osakkeenomistajan välisissä sopimuksissa tulee noudattaa markkinaehtoisuutta. Markkinaehtoisuudella tarkoitetaan, että sopimuksen sisällön on oltava sellainen, mitä se olisi, jos sopimus laadittaisiin kolmannen osapuolen kanssa. (Blomqvist & Malmivaara, 2016, s. 240; Salakka & Savander, 2023, luku 4.2.1.)

KHO 2694/1998 päätöksessä totesi, että yhtiö oli vuokrannut asuntoa osakkeenomistajalle alihintaan, vertailupohjana käytettiin saman rakennuksen muita huoneistoja ja niistä perittyjä vuokria. Käyvän hinnan ja maksetun vuokran välistä erotusta ei otettu huomioon etuutena, joten oikeus katsoi, että kyseessä oli peitelty osinko.

A, joka oli omistanut 60 prosenttia B Oy:n osakekannasta ja työskennellyt yhtiössä, oli asunut yhtiön omistamassa osakehuoneistossa. Huoneistosta oli tuolta osin aiheutunut yhtiölle 115 049 markan vastike- ja korkomenot. A oli maksanut yhtiölle vuokraa 1 700 markkaa kuukaudessa eli verovuonna yhteensä 20 400 markkaa. Samassa asuntoyhtiössä oli vastaavansuuruisesta huonetilasta peritty ulkopuolisten välisessä vuokrasuhteessa vuokraa noin 2 600 markkaa kuukaudessa. Noissa olosuhteissa yhtiön katsottiin kantaneen osakkaaltaan alhaisempaa vuokraa kuin mikä oli tavallista. A:n saama etuus, jota ei ollut B Oy:n ja A:n välisessä työsuhteessa käsitelty luontoisetuna, otettiin yhtiön ja osakkaan verotuksissa huomioon peiteltynä osingonjakona. Peitellyn osingon määräksi vahvistettiin B Oy:n verotuksessa 94 649 markkaa ja A:n verotuksessa, yleinen vuokrataso ja A:n maksama vuokra huomioon ottaen, 10 800 markkaa. Verovuosi 1993.

KHO 98/1998 päätöksessä todettiin, että ylihintaisella kiinteistökaupalla oli pyritty siirtämään varoja yhtiön osakkaalle, jonka vuoksi ylihinnan erotus tulkittiin peitellyksi osingoksi. Ylihinta ei vaikuttanut suoraan yhtiön tulokseen, joten yhtiön tuloon lisättiin liian suurena tehty poisto-osuus.

Yhtiö oli ostanut osakkaaltaan kiinteistön ylihintaan. Yhtiön verotusta toimitettaessa sen verotettavaan tuloon oli lisätty peiteltynä osinkona

kiinteistökaupassa maksetun ylihinnan määrä sekä kiinteistöstä tehty poisto siltä osin kuin se kohdistui ylihintaan. Koska ylihinta ei muutoin kuin välillisesti ylisuurena poistona vaikuttanut yhtiön verovuoden tulon määrään, ylihintana maksettua määrää ei ollut lisättävä yhtiön tulon. Liian suurena tehty poisto tuli lisätä yhtiön tuloon. Verovuosi 1994

KHO:n 23/2020 päätöksessä otetaan kantaa alihinnoitteluun ja siihen, onko alihinta luettava ansiotuloksi. KHO mainitsee, ettei tuloverolaki (1535/1992) ota huomioon realisoitumattomia arvonnousuja ja näin ollen etuutta ei voida siten tulkita peiteltyksi osingoksi.

A omisti koko B Oy:n osakekannan. B Oy myi omistamansa C S.P.F:n osakkeet A:n rintaperillisten kokonaan omistamalle sijoitusyhtiö D Oy:lle ja peri tällöin D Oy:ltä vastikkeen, jonka Verohallinto katsoi olleen alihintaisen. Asiassa oli kysymys siitä, voitiinko mahdollisen alihinnan määrä lukea A:n veronalaisiin ansiotuloihin peiteltynä osinkona.

Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei asiaa voitu arvioida yksin verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n 1 momentin perusteella vaan asiassa oli otettava huomioon, mitä tuloverolaissa tarkoitetaan tulolla. Esillä olevan mahdollisesti alihintaisen osakekaupan seurauksena ostajayhtiön eli D Oy:n osakkeiden käypä hinta oli voinut nousta. Tuloverolain lähtökohta kuitenkin on, etteivät realisoitumattomat arvonnousut ole luonnollisten henkilöiden veronalaisten tulojen piirissä. Näin ollen A:n omaisten ei ollut katsottava saaneen tuloverolain 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua rahanarvoista etuutta vielä heidän omistamiensa D Oy:n osakkeiden mahdollisen arvonnousun vuoksi. A:n omaisten ei ollut katsottava saaneen osakekaupassa muussakaan muodossa sanotussa lainkohdassa tarkoitettua rahanarvoista etuutta. Siten A ei ollut saanut peiteltyä osinkoa, vaikka hänen kokonaan omistamansa B Oy olisikin myynyt C S.P.F:n osakkeita alihintaan D Oy:lle. Verovuosi 2010.

KHO 28/1997 päätöksessä otettiin kantaa siihen, että osakkeen ylihinta oli kirjattu tilinpäätöksessä käyttöomaisuuteen eikä näin ollen pienentänyt tulosta, sen ei katsottu olevan peiteltyä osinkoa.

Osakeyhtiö A oli ostanut osakkaaltaan osakeyhtiö B:n osakkeita ylihintaan. Osakeyhtiö A:n tilikauden tilinpäätöksessä ostetut osakeyhtiö B:n osakkeet oli kirjattu sen käyttöomaisuuteen tytäryhtiöosakkeina. Verotusta toimitettaessa ylihinta oli lisätty peiteltynä osinkona osakeyhtiön verotettavaan tuloon. Kun yhtiön tulosta ei ollut osakkeista maksetun ylihinnan perusteella tehty vähennystä eikä osakkeista maksettu ylihinta niin ollen pienentänyt yhtiön verovuoden tulosta eikä muutenkaan vaikuttanut verotettavan tulon määrään, peiteltynä osinkona pidettävää ylihintaa ei ollut verotuslain 57 §:n nojalla lisättävä yhtiön tuloon. Verovuosi 1991

Edellä esitellyissä oikeustapauksissa vallitsee selkeä ero käyvän arvon tarkastelussa, etuuden konkretisoitumisessa sekä miten yhtiön tuloon on yritetty vaikuttaa.

Ensimmäisessä oikeustapauksessa alihinnoittelun ja käyvän hinnan erotus on selkeästi havaittavissa ja etuuden saaminen on tosiasiallista. Kiinteistökaupan osalta ylihintaa oli tehty ylisuurena poistona, joka tulkittiin peiteltyksi osingoksi.

Kolmannessa tapauksessa yhtiön, niissä toimivien osakkaiden sekä erityisesti realisoitumattomat osakkeet tekevät kokonaisuudesta liian tulkinnanvaraisen kokonaisuuden. Tarkastelu tuloverolain (1535/1992) näkökulmasta ja sitä kautta todettu peitelty osingon soveltumattomuus vakauttaa järjestelmää sekä on rationaalisesti ajateltuna oikeudenmukainen. Erityisesti korostetaan seikkaa, ettei asianosaisille, luonnollisille henkilöille, ole syntynyt tästä oikeustoimesta rahan arvoista etuutta.

Tiukka linjaus realisoituneesta arvosta selkeyttää peitelty osingon tulkintaa. Viimeisessä oikeustapauksessa ylihintaa oli yhtiön käyttöomaisuutta, jonka vuoksi peitelty osingon tulkintaa ei ollut perusteltua tehdä. Edellä esitetyt oikeustapaukset ovat toisistaan poikkeavia, erityisesti korostuu toiminta, mitä on tapahtunut tehdyn oikeustoimen jälkeen.

Voidaan todeta, että mikäli yhtiön tulosta ei ole pyritty alentamaan, tulkinta peiteltyksi on epätodennäköisempää tai tulkinnassa otetaan nämä toimet huomioon asiaa lieventävinä haaroina. Kokonaisuutena oikeustapaukset havainnollistavat, miten moniulotteisesta asiasta saadaan tarkastelun avulla looginen kokonaisuus.

4.2 Osakeyhtiön ja osakkeenomistajan väliset lainat

Yhtiön ja osakkaan välillä voi olla rahoitusjärjestelyjä. Olennaista kuitenkin tälle toiminnalle on, että sen pitää olla liiketaloudellisesti perusteltu eli järjestelyissä on noudatettava markkinaehtoista korvausta.

Lainan tarkoituksella nähdään myös merkitystä, esimerkiksi investointia varten annettu laina osakkeenomistajalta saattaa sisältää suuremman koron, mitä yleisesti markkinoilla esiintyy. Asia on kuitenkin yleisesti hyväksytty, koska investointiin nähdään liittyvän myös enemmän riskejä. (Blomqvist & Malmivaara, 2016, s. 248–251.)

KHO:n 3440/1991 päätöksessä, jossa muut varat ovat olleet osakkaan käytössä luetaan peitellyksi osingoksi.

Osakeyhtiön pääosakkaalla oli ollut hallussaan varoja, jotka vuosittain olivat sisältyneet yhtiön taseeseen kassatilille kirjattuina varoina. Varat oli verotuksessa katsottava osakkaalle annetuksi korottomaksi osakaslainaksi. Verovuodet 1982–1984 ja 1986.

KHO:n 433/1991 päätöksessä todetaan, ettei osakaslainaa ollut todellisuudessa tarkoitus maksaa takaisin, jonka vuoksi laina tulkittiin peitellyksi osingoksi.

X Oy:n osakepääoma käsitti 20 osaketta, joista Y omisti 5 kappaletta ja hänen kolme alaikäistä lastaan kukin 5 kappaletta. Y oli saanut ilman vakuutta X Oy:ltä alunperin 200.000 markan osakslainan 14 prosentin vuotuisella korolla. Yhtiön vapaa oma pääoma oli taseessa 31.12.1985 ollut 53.093 markkaa. Osakslainan pääoma yhtiön veroilmoituksien mukaan oli ollut 294.591 markkaa 31.12.1985, 294.596 markkaa 31.12.1986 ja samoin 294.596 markkaa 31.12.1987. Yhtiön korkotuottoihin ja siirto-saamisiin oli merkitty tuon lainan 9 prosentin korkokannan mukaan laskettuna korkona 8.048 markkaa verovuoden 1985, 26.513 markkaa verovuoden 1986 ja samoin 26.513 markkaa verovuoden 1987 tilinpäätöksissä. Kun asiassa ei ollut edes väitetty, että Y tai hänen puolisonsa kykenee maksamaan tuon lainan korkoineen eikä asiakirjoista käynyt ilmi, että Y:n tarkoitus on maksaa tuo laina korkoineen takaisin yhtiölle, lääninoikeus katsoi, että kyseistä 294.591 markan lainaa ei ollut pidettävä todellisena takaisin maksettavana lainana, vaan lainan määrää oli pidettävä Y:n saamana peiteltynä osinkona. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei lääninoikeuden päätöstä ollut syytä muuttaa. Verovuosi 1985.

KHO:n 4276/1992 päätöksessä tarkasteltiin osakeyhtiön antamaa korotonta lainaa asunto-osakeyhtiölle, johon osakeyhtiön omistaja kuului. Tämän seurauksena koron osuus katsottiin peitellyksi osingoksi, koska järjestely vaikutti asunto-osakeyhtiön vastikkeen pienenemiseen.

Oy oli antanut korottoman lainan As. Oy:lle, jonka osakkaat olivat A ja hänen vaimonsa B sekä Oy. A oli myös Oy:n osakas. Koron perimättä jättämisen katsottiin alentaneen As. Oy:n osakkailtaan perittävän vastikkeen määrää ja tulleen siten A:n hyväksi. Perimättä jätetty korko oli peiteltynä osingonjakona lisättävä Oy:n tuloon, ei kuitenkaan siltä osin, joka vastaa Oy:n omistamaa osuttua As. Oy:n osakekannasta.

KHO:n 93/2002 päätöksessä otetaan kantaa kiinteään korkoon. KHO toteaa, että sopimushetkellä sovittu kiinteä korko vastaa sen hetkistä korkotasoa, eikä näin ollen voida todeta peitellyksi osingonjaoksi.

A oli antanut osakeyhtiölleen vuonna 1992 vakuudettoman lainan kilpaillevan yhtiön ostamista varten. Lainalle oli sovittu kiinteä 12 prosentin vuotuinen korko ja se oli maksettava takaisin viimeistään vuoden 1998 loppuun mennessä. Sovittu korko ei lainaa annettaessa ollut ollut yleisestä korkotasosta poikkeava. Vaikka yleinen korkotaso oli vuonna 1996 olennaisesti alempi kuin vuonna 1992, katsottiin, ettei asiassa ollut edellytyksiä peitellyn osingonjaon verotukselle. Verovuosi 1996. Äänestys 4–1.

Esitellyt oikeustapaukset kuvaavat hyvin, mitä tarkoitetaan tarkastelutavalla, jolla pyritään selvittämään asian todellinen luonne. Ensimmäisessä oikeustapauksessa on selvää, että osakas on saanut varallisuutta käyttöönsä ja sen kautta toiminut lainvastaisesti.

Seuraavassa tapauksessa oli kyse lainan todellisesta takaisinmaksutarkoituksesta, löydetyistä asiakirjoista ei käy ilmi, ovatko lainansaaajat pyrkineet osoittamaan takaisinmaksutarkoitusta, linjauksen mukaan voidaan kuitenkin tehdä oletus, että mikäli takaisinmaksutarkoitusta on pyritty perustelemaan, riittävää näyttöä tällaiseen ei ole saatu.

Kolmannessa oikeustapauksessa kyse oli korottomasta lainasta, josta hyötyi lainan antaneen yhtiön osakkeenomistaja. Viimeisessä tapauksessa taas kiinteän koron hinta on tarkastelu vuonna ollut korkea vallitsevaan korkotasoon nähden ja siten olisi ollut tuomittavaa. Asiassa otettiin kuitenkin huomioon ajankohta, jolloin sopimus on tehty, eikä siihen rinnastettavissa toimesta löydy moitittavaa.

Tämän tyyppinen oikeuskäytäntö suojelee sopimuksen tekijöitä sellaiselta, ennalta-arvaamattomalta, tulevaisuudessa tapahtuvilta taloudellisilta muutoksilta, joita ei voi ennustaa. Voidaan nähdä, että oikeuskäytännön linjaus turvaa sopimuksen tekeviä osapuolia ja heidän oikeusturvaansa, mikäli tilanteet muuttuvat olennaisesti.

Näistä voidaan vetää johtopäätös, jonka perusteella erityisesti korottomat lainat tai sen kaltaiset toimet tulkitaan herkästi peiteltyksi osingoksi. Tämän tyyppisistä järjestelyistä heijastuu hyödyn saajan motiivi ja näin ollen asian todellista luonnetta on helpompi arvioida.

4.3 Osakkeenomistajalle maksettavat palkat ja etuudet

Mikäli osakas työskentelee yhtiössä, on hyvin epätodennäköistä, että normaalia suurempi palkka tulkittaisiin osakassuhteen mahdollistamaksi eduksi.

Peiteltä osinko voi tulla kyseeseen tilanteissa, joissa palkanmaksu suoritetaan, mutta palkanmaksua vastaan ei todellisuudessa liity työntekoa. (Viitala, 2018, s. 125.) Epätavalliset kustannukset tai hyvitykset tulkitaan helposti peiteltyksi osingoksi, erityisesti yhtiön omistussuhteen ollessa suppea (Blomqvist & Malinivaara, 2016, s. 241).

Seuraavassa KHO:n 3001/1990 päätöksessä totesi, että vene on ollut ainoastaan yksityiskäytössä. Siitä johtuvat menot lisättiin yhtiön tuloon sekä yksityiskäytön perusteella lisättiin osakkeenomistajan verotettavaa ansiotuloa.

Osakeyhtiö hankki veneen 300.000 markalla ja siihen tarvikkeita 4.241 markalla. Veneen kunnossapitokustannukset olivat 11.257 markkaa ja käyttökustannukset 10.830 markkaa. Yhtiö teki veneen hankintahinnasta sekä tarvikkeista 30 %:n menojäännöspoiston eli 91.272 markkaa ja vähensi menoinaan kunnossapito- ja käyttökustannukset. A, joka yhdessä vaimonsa kanssa omisti yhtiön osakkeet, ilmoitti veroilmoituksessaan vene-etuna puolet käyttökustannuksista eli 5.415 markkaa. A:n veronalaisiin tuloihin lisättiin peiteltynä osingonjakona edellä mainitut vene-kustannukset lukuun ottamatta telakointimaksua 1.815 markkaa eli yhteensä 111.544 markkaa, mikä määrä vastaavasti palautettiin yhtiön verotettavaan tuloon. Veronikaisussa A:n tuloon lisätty määrä alennettiin

96.687 markkaan eli poiston ja ilmoitetun vene-edun yhteismäärään. Lääninoikeus hylkäsi A:n valituksen.

KHO katsoi, ettei yhtiön kirjanpidossa veneestä tehtyä poistoa voida sellaisenaan ottaa huomioon A:n saamaa etua vahvistettaessa. Edun arvoa vahvistettaessa oli sen sijaan otettava huomioon veneeseen käytetylle pääomalle laskettava korko ja veneen kustannukset siltä osin kuin A oli käyttänyt venettä yksityisajoihinsa. Verotuslain 57 §:n tarkoittama koh-
tuullinen, A:n veronalaisiin tuloihin lisättävä määrä alennettiin tällä perus-
teella 50.000 markkaan. Verovuosi 1985.

Seuraavassa KHO:n 926/2010 päätöksessä muodolliset seikat täyttyvät, ko-
konaisuutena arvioiden voidaan kuitenkin nähdä, että järjestely on tehty elan-
tomenoja varten. Tämän vuoksi toiminta nähtiin veronkiertona sekä peiteltynä
osinkona.

A oli vuokrannut omistamansa huoneiston yhtiölle, jonka osakekannan A
oli omistanut elokuuhun 2005 saakka kokonaan ja sen jälkeen 150 yhtiön
638 osakkeesta. Huoneisto oli vuokrattu yhtiölle työsuhdeasunnoksi. Yh-
tiö oli vuokrannut huoneiston edelleen A:n puolisolle B:lle työsopimuksen
mukaisesti työsuhdeasunnoksi. Huoneistoa oli käytetty A:n ja B:n per-
heen yhteisenä vakituksena asuntona.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että huoneisto ei ollut siirtynyt yhtiön mää-
räysvaltaan siten, että sitä voitaisiin pitää työntekijän luontoisetuusun-
tona. Huoneiston vuokrausjärjestelyn oli katsottava tapahtuneen ensisi-
jaisesti yhtiön osakkaan intressissä. Toteutettu järjestely ei siten vastan-
nut asian varsinaista luonnetta ja tarkoitusta. Maksettu vuokra ei näin ol-
len ollut yhtiön elinkeinotulosta vähennyskelpoinen meno. Yhtiön osak-
kaalleen maksama huoneiston vuokra oli rahanarvoinen etuus, jonka yh-
tiö oli antanut osakkaan hyväksi osakkuusaseman perusteella. Verovuosi
2005.

KHO:n 113/2018 päätöksessä todettiin henkilön saaneen etuutta hyödyntä-
mällä yhtiön arvonnlisäverotunnistetta. Henkilö oli itse kustantanut hyödykkeen
eikä hyödykkeet olleet kuluina yhtiön kirjanpidossa, asialle ei annettu painoar-
voa tulokinnassa. Luonnollisen henkilön katsottiin saaneen sellaista etuutta, jota
hän on hyödyntänyt osakkeenomistaja asemansa vuoksi. Arvonnlisäverotunnis-
teen hyödyntämisen osalta etuus katsottiin peitellyksi osingoksi.

A oli kokonaan omistamansa B Oy:n nimellä ja sen arvonnlisäverotunnis-
tetta käyttäen ostanut vuosina 2011–2013 verottomana yhteisöhankin-
tana Isosta-Britanniasta C Ltd:ltä henkilökohtaiseen käyttöönsä ralliaut-
ton, siihen liittyviä tavaroita sekä näihin kohdistuvia palveluita.

Hallinto-oikeus oli lainvoimaisella päätöksellään 16.9.2016 hylännyt B Oy:n valituksen, joka koski yhtiölle A:n yksityiskäyttöön tehdyistä edellä mainituista hankinnoista maksuunpantuja arvonlisäveroja.

Käyttäessään hankinnoissa edellä mainituin tavoin hyväkseen omista-
maansa yhtiötä A oli välttynyt maksamasta arvonlisäveroa, jonka hän
olisi muutoin joutunut maksamaan Isoon-Britanniaan, jos hankinnat olisi
tehty niiden todellisen tarkoituksen mukaisesti A:n omissa nimissä. A:n
oli katsottava saaneen näiden järjestelyiden johdosta rahanarvoisen
etuuden. Kun hallinto-oikeuden lainvoimaisessa päätöksessä kysymyk-
sessä olevien hankintojen osalta arvonlisäverovelvolliseksi oli katsottu B
Oy, johdonmukaisuuden vuoksi myös mainitun etuuden oli katsottava tul-
leen A:lle B Oy:ltä, minkä vuoksi etuutta oli pidettävä B Oy:n osakkaal-
leen A:lle antamana verotusmenettelystä annetun lain 29 §:ssä tarkoitet-
tuna peiteltynä osinkona. Sillä seikalla, että A oli maksanut ostot yksityis-
varoillaan tai että hankinnat eivät olleet kuluina B Oy:n kirjanpidossa eikä
yhtiö ollut vähentänyt hankintojen arvonlisäveroa, ei ollut asiassa merki-
tystä.

KHO:n 55/2000 päätöksessä käsitellään tilannetta, jossa yhtiö on maksanut
toimitusjohtajalle myönnetyn, henkilökohtaisen arvonimestä seuranneen lei-
maveron. Päätöksessään KHO tulkitsi, ettei kyseessä ollut sellainen etuus,
jota tulkitaan peiteltynä osinkona.

Osakeyhtiö oli maksanut toimitusjohtajalleen, joka oli sanotun yhtiön
osakkeenomistajaan verrattavassa asemassa, myönnetystä teollisuus-
neuvoksen arvonimestä menevän leimaveron. Kun arvonimi, vaikka se
käsittikin toimitusjohtajalle henkilökohtaisen huomionosoituksen, liittyi
hänen johtamansa yhtiön harjoittamaan liiketoimintaan, leimaveron suo-
rittamisesta ei toimitusjohtajalle syntynyt veronalaiseksi tuloksi luettavaa
etuutta eikä siten peiteltyä osinkoa. Verovuosi 1988.

Näiden neljän oikeustapauksen perusteella voidaan todeta, ettei maksettua
etuutta tulkita sellaiseksi etuudeksi, jota kohdellaan peiteltynä osinkona, mikäli
etuus liittyy olennaisesti liiketoimintaan.

Oikeustapauksien välillä voidaan havaita, ettei esimerkiksi leimaverosta saa-
tua etuutta voida varsinaisesti hyödyntää vapaa-ajalla verrattuna veneeseen
tai huoneistoon.

Voidaan todeta, että mikäli arvonlisäverotunnisteen hyödyntämisen yhtey-
dessä kulut olisivat olleet yhtiön kirjanpidossa, asia olisi

samankaltaisuudellaan tulkittu peitellyksi osingoksi samoin tavoin kuin veneen sekä huoneiston osalta.

Selkeänä erona muihin oikeustapauksiin verrattuna oli arvonlisäverotunnisteen hyödyntäminen, jossa osakkeenomistaja pyrki edullisempiin kustannusvaihtoehtoihin maksamalla hyödykkeen itse. Samalla osakkeenomistaja pyrki kiertämään lain edellyttämää veronvälttelyn määritelmää, nimenomaisesti tekemällä suoritteen itse eikä yhtiön varoista.

Lisäksi voidaan tehdä päätelmä, että lain sanamuoto ei suoraan anna olettaa teon hyväksyttävyydestä. Erityisesti arvonlisäverotunnisteen hyödyntäminen osoittaa, miten tarkasteltavaa asiaa katsotaan kokonaisuutena.

On perusteltua, että mikäli arvonlisäverotunnisteen hyödyntäminen olisi tällaisessa tapauksessa jätetty sanamuotonsa vuoksi tulkitsematta peitellyksi osingoksi, oikeusjärjestelmä olisi tehoton.

Yleisesti näiden oikeustapauksien perusteella voidaan todeta, että mikäli etuus ei ole hyödynnettävissä vapaa-ajalla, luultavasti sitä ei tulkita peitellyksi osingoksi. Tämän tyyppinen tulkinta on myös linjassa jäljempänä, luvussa 4.4, käsiteltävässä yhtiön omaisuuden vastikkeettomassa käytössä.

4.4 Osakeyhtiön omaisuuden vastikkeeton käyttö

Osakkeenomistajan katsotaan käyttävän yhtiön omaisuutta vastikkeetta tilanteissa, joissa omaisuus on omistajan käytettävissä. Asiaan ei vaikuta, onko omistaja todellisuudessa käyttänyt omaisuutta vai ei. Mahdollisuus omaisuuden käyttämiseen riittää. (Viitala, 2018, s.122.)

Vastikkeettoman omaisuuden käytössä voidaan käyttää myös suhteellista osuutta kokonaiskäytöstä. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli yhtiö on todistettavasti käyttänyt vapaa-ajan huoneistoa kaksi viikkoa ja osakas neljä viikkoa,

voidaan tehdä oletus, että yhtiö on vastuussa 1/3 käyvästä vuosisuokrasta ja omistaja vastaavasti 2/3. (HE 26/1998, s. 9.)

Hyödyke, joka on ollut osittain tai kokonaan osakkeenomistajan käytössä, on voitu tehdä elinkeinoverolain (360/1968) mukaisia poistoja. Mikäli hyödyke kuuluu peiteltyyn osingon alaisuuteen, tehdyt poistot lisätään yhtiön tuloon. (Sallakka & Savander, 2023, luku 5.1.3.)

Seuraavassa KHO:n päätöksessä 4943/1971 osakeyhtiön tuloon lisättiin maksamattomat isännöitsijäpalkkiot. KHO totesi, että järjestelyn tarkoituksena oli vapautua veroseuraamuksista, näin ollen toimita katsottiin peiteltyksi osingoksi.

Osakeyhtiöllä ja kahdella verovapaalla asunto-osakeyhtiöllä oli pääasiallisesti samat osakkeenomistajat. Osakeyhtiö oli hoitanut asunto-osakeyhtiöiden isännöitsijän toimeen liittyviä tehtäviä perimättä niistä sellaista palkkiota, jonka asunto-osakeyhtiöt tällaisista palveluksista tavallisesti joutuivat suorittamaan. Kun peritty korvaus oli määrätty alhaiseksi ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että yhtiön suoritettavaksi lain mukaan kuuluvasta verosta vapauduttaisiin, yhtiön tuloon oli VerotusL 56 §:n nojalla lisättävä kohtuullinen korvaus isännöitsijän tehtävien suorittamisesta. Verovuosi 1968.

KHO 2034/1960 päätös otti huomioon kiinteistöyhtymän sekä kansanopiston aiemmin tehdyn sopimuksen varojen ja velkojen järjestelyssä.

Kiinteistöyhtiön ei katsottu jakaneen peiteltyä osinkoa jättäessään perimättä pääosakkaaltaan, erään kansanopiston kannatusyhdistykseltä, vuokran yhtiön omistamasta ja kansanopiston käytössä olleesta opistorakennuksesta, koska yhtiön omistamaa maatilaa oli hoidettu kansanopiston talouden tukena ja yhtiö tässä tarkoituksessa oli yhtiön ja kansanopiston kannatusyhdistyksen välillä aikoinaan toimitetussa varojen ja velkojen järjestelyssä luovuttanut tilalla olevan opistorakennuksen pysyvän hallinnan sanotulle yhdistykselle. Verovuosi 1957.

Näiden kahden oikeustapauksen välillä vallitsee selkeä ero. Ensimmäisessä oikeustapauksessa osakeyhtiö oli passiivisesti jättänyt laskuttamatta, kun taas toisessa oikeustapauksessa laskuttaminen oli jätetty tekemättä muihin järjestelyihin vedoten.

Näistä tapauksista voidaan päätellä, että mikäli laskuttamatta jättämiseen ei löydy perusteltua syytä, se tulkitaan peiteltyksi osingoksi. Selkeä linjaus siitä, että tehtyjä sopimuksia kunnioitetaan myös tapauskohtaisessa tarkastelussa parantaa ennakoitavuutta.

Linjaus antaa keinoja yhtiöille ja sen omistajille tehdä juridisesti sellaisia toimia, jotka ovat tekohetkellä hyväksyttäviä sekä antaa varmuuden, ettei toimea tul-
kita laittomaksi osingonjaoksi jälkikäteen.

5 PEITELTY OSINKO VEROTUSMENETTELYLAIN 29.2 § MU- KAAN

5.1 Omien osakkeiden hankinta ja lunastus

Mikäli osakkeiden hankkimisella tai lunastamisella vältellään veroja, se voi-
daan katsoa peiteltyksi osingoksi. Toimintaa voidaan tarkastella, vaikka kaup-
paa käytäisiin markkinaehtoisin hinnoin. (Engblom ym., 2023, s. 632.)

Yhtiöoikeudellisesti moitteeton toiminta voidaan ottaa tarkasteluun verotusme-
nettelylain (1558/1995) 29 § 2 momentin perusteella, sillä pykälän soveltami-
nen edellyttää sen 4 momentissa mainittua ”ilmeisesti tapahtunut osingosta
menevän veron välttämiseksi” -ehdon täyttymistä. (Blomqvist & Malmivaara,
2016 s.126.)

KHO:n 43/2020 päätöksessä tarkastellaan kokonaiskuvaa tehdyistä toimista.
Päätöksen keskiössä on peitellyn osingon määrä, josta rajataan pois tehty
suoritus. Näin tarkasteltuna peiteltyä osinkoa tuli uudesta tulosta.

A oli 29.4.2013 ostanut kaikki B Oy:n 50 osaketta yhtiön aiemmalta osak-
keenomistajalta 510 000 euron kauppahinnalla. A oli 18.6.2014 myynyt
ostamistaan osakkeista kymmenen B Oy:lle 177 000 euron kauppahin-
nalla. A oli luovutusvoittolaskelmalla ilmoittanut muun ohella, että

osakkeiden hankintamenoon oli luettava niitä hankittaessa maksettu varainsiirtovero. Verohallinto oli verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n 2 ja 4 momentin nojalla katsonut, että A:n B Oy:ltä saama koko kauppahinta 177 000 euroa oli A:n saamaa peiteltyä osinkoa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että verotusmenettelystä annetussa laissa säädetään verotusmenettelystä ja että verovelvollisuudesta ja tulon veronalaisuudesta säädetään tuloverolaissa. Tämän vuoksi A:n veronalaisiin tuloihin luettavan peitellyn osingon määrää ei voitu arvioida yksinomaan verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n 4 momentin perusteella vaan huomioon oli otettava myös tuloverolain säännökset. Kun tuloverolaissa ei ollut peitellyn osingon määrää koskevaa erityissäännöstä, asiassa oli otettava huomioon, mitä tuloverolain 29 §:n 1 momentissa tulolla tarkoitetaan.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että nyt kysymyksessä olleessa osakkeiden omistusoikeuden luovutuksen sisältäneessä peitellyn osingon tilanteessa suoritus jäi tulokäsittelyn ulkopuolelle siltä osin kuin verovelvolliselle ei kertynyt uutta tuloa, vaan verovelvolliselle palautui se rahamäärä, jonka hän oli luovuttamastaan osakkeista itse aikaisemmin maksanut. Tuloverolain 29 §:n 1 momentin tai tuloverotuksen nettotulon verottamisen periaatteen perusteella ei ollut kuitenkaan pääteltävissä, että peitellyn osingon kautta ansiotulona verotettavan määrän osalta olisi otettava huomioon kaikkia sellaisia eriä, jotka vastaisivat niitä verotuksellisia etuja, joita verovelvollinen olisi voinut saada, jos verotuksen perustana oleva oikeustoimi, eli tässä osakeyhtiön osakkeiden myynti, olisi toteutettu muutoin kuin peiteltyinä osinkona pidettävänä toimenä. Kun otettiin huomioon A:n myymistään B Oy:n osakkeista maksama määrä, A:lle oli kertynyt osakekaupassa rahanarvoista etuutta 75 000 euroa. Tämän vuoksi korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei A:n veronalaisiin tuloihin ollut luettava B Oy:n osakkeistaan maksaman kauppahinnan muodossa jakamana peiteltyinä osinkona 75 000 euroa suurempaa määrää. Verovuosi 2014. Äänestys 3–2.

KHO 219/2016 päätöksessä todettiin, ettei osakkuudesta luopuvan osakkaan saamaa luovutushintaa voitu katsoa peiteltyinä osinkona, vaan luovutushintaa oli käsiteltävä niiden säännösten mukaan, jotka koskevat luovutusvoittoja.

A oli osakkaana lääkärien omistamassa X Oy:ssä, jossa kullekin osakkaalle laskettiin tulospiste, jonka tuottoina olivat muun muassa osakkaan aikaansaama liikevaihto ja muut tuotot ja kuluina muun muassa osakkaan yhtiöltä saama palkka ja osakkeille maksetut osingot sekä osuus X Oy:n yhteisistä kuluista. Tulospisteelle laskettiin kuukausittain ja vahvistettiin vuosittain toimintatulos, joka muodostui osakkaan pääomansijoituksesta yhtiöön ja nostamattomista voittovaroista. X Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan osakkuus edellytti työskentelyä yhtiössä. Työskentelyn päättyessä osakas oli velvollinen luopumaan osakkuudestaan. A:n lopettaessa työskentelynsä X Oy:ssä ja X Oy:n hankkiessa A:n osakkeet A:n saamana luovutushintana oli A:n tulospisteelle kertyneiden jakamattomien voittovarojen määrä.

Asiassa oli kysymys A:n saaman luovutushinnan verotuksesta. Kun otettiin huomioon, että A luovutti kaikki osakkeensa samanaikaisesti X Oy:lle yhtiöjärjestyksen määräysten mukaisesti eikä A:lle suunnatulla annilla tai muutoinkaan luovutettu uudestaan X Oy:n osakkeita, A:n osakkeiden luovutuksesta saamaa voittoa oli verotettava luovutusvoittoja koskevien säännösten mukaan. Hallinto-oikeuden päätös, jonka mukaan luovutushintaa oli A:n yhtiöön tekemän pääomansijoituksen ylittävältä osin verotettava peiteltynä osinkona, kumottiin A:n valituksesta. Veronsaajien oikeudenvallontayksikön hallinto-oikeuden päätöksestä tekemä valitus, jonka mukaan luovutushintaa oli verotettava työpanososinkoa koskevan säännöksen mukaan ansiotulona, hylättiin. Verohallinnon A:lle antama ennakkoratkaisu saatettiin voimaan.

Esitellyissä kahdessa oikeustapauksessa osoitetaan, miten tehtyjä toimia tarkastellaan kokonaisuutena.

Ensimmäisessä oikeustapauksessa otetaan huomioon, että osakkeiden myynnin yhteydessä on tehty suorite. Sen vuoksi olisi perusteetonta asettaa koko kauppahinta peitellyn osingonjaon piiriin. Tämä on linjassa luvussa 4.1 esitetyn KHO 23/2020 päätöksen kanssa, jonka keskiössä oli tulon käsite. Myös tässä kohtaa peitellyn osingon määrään vaikutti vain se osa, joka todellisuudessa oli uutta tuloa.

Jälkimmäisessä oikeustapauksessa huomion arvoista on, että osakkeistaan luopuvan yhtiömiehen nähtiin noudattavan yhtiöjärjestystä. Tämä on merkittävässä roolissa siinä mielessä, että yhtiöjärjestyksessä voidaan sopia tietyistä edellytyksistä ja tämän perusteella voidaan todeta, että kyseessä ei ole verojen välttämiseksi tehty toimi.

Voidaan todeta, että erityisesti yhtiöissä, joissa toiminta on suunniteltu siten, että osakkaat työskentelevät yhtiössä, on ensisijaisen tärkeää huomioida se jo yhtiöjärjestyksessä. Tämän oikeustapauksen perusteella yhtiöjärjestys voisi siis suojella yhtiömiehiä luovutustilanteessa peitellyn osingonjaon tulkinnoilta.

5.2 Sidotun oman pääoman palautus

Sidottua omaa pääomaa ovat yhtiön osakepääoma, ylikurssi- tai vararahasto (Vilkkumaa, 2014, s. 153). Sidotun oman pääoman palautuksessa toimesta muodostetaan kokonaiskuva. Oikeuskäytännön kautta voidaan mainita sekä raskauttavia että lieventäviä tekijöitä. Yhden raskauttavan ehdon täyttyminen ei välttämättä riitä tulkintaan peittelystä osingosta, sillä tarkasteluun otetaan myös mukaan verotuksen ulkopuoliset asiat, jotka voivat vaikuttaa tehtävän toimen luonteeseen. Asiaan vaikuttavat niin jakokelpoiset varat kuin sidottuun omaan pääomaan siirretyt voittovarot. (Engblom ym., 2023, s. 633.)

Sidotun oman pääoman kohdalla huomion arvoista on, että ensisijaisesti sillä tarkoitetaan yhtiön omaa osakepääomaa. Ylikurssi- ja vararahaston alentaminen rinnastetaan omaan osakepääomaan, jonka seurauksena myös rahastojen alentaminen saatetaan tulkita peitteliksi osingoksi. Tällaisesta ei ole oikeuskäytäntöä. (HE 26/1998, s. 5.)

KHO 1873/1981 päätöksessä todettiin, että toiminta supistui ja sen osalta oman osakepääoman alentaminen oli perusteltua. Todellisuudessa yhtiöllä olisi ollut samanaikaisesti käytössään voittovaroja, joilla osakepääomaa oltaisiin voitu korottaa, tämän vuoksi voittovarojen osuus katsottiin peitteliksi osingonjaoksi.

Hammaslääkäritoimintaa varten tarpeellisen huoneiston hallintaan oikeuttavia osakkeita sekä hammaslääkärin vastaanottoon tarvittavia välineitä ja laitteistoja omistamaan ja hammaslääkäreille vuokraamaan perustetun osakeyhtiön toimintaa oli supistettu myymällä muu käyttöomaisuus kuin mainitut osakkeet kommandiittiyhtiölle, jonka palvelukseen olivat siirtyneet osakeyhtiön vastaanotto- ja toimistoapulaiset ja jonka kanssa osakeyhtiön osakkaina olleet hammaslääkäritkin olivat tehneet työsopimuksen. Osakeyhtiön osakepääoma aiottiin alentaa 200 000 mk:sta 20 000 mk:aan. Siihen nähden, että osakeyhtiöllä oli jakamattomia voittovaroja 31 807 mk, jotka oli mahdollista myöhemmin käyttää osakepääoman korottamiseen, osakepääoman alentamisen katsottiin voittovaroja vastaavalta osalta tapahtuvan osingosta menevän veron välttämiseksi. Verovuosi 1980.

KHO 1077/1984 päätöksessä yhtiön saaman kauppahinnan ja tehtävän palautuksen yhdenmukaisuuden vuoksi tapausta ei tulkittu peitellyksi osingoksi.

Osakeyhtiön toiminta oli siirretty omasta osakehuoneistosta vuokratiloihin, jolloin pääoman tarve pieneni. Yhtiö aikoi alentaa osakepääomaansa ja palauttaa vapautuvan pääoman osakkailleen. Edellytyksin, että palautettava määrä vastasi osakepääoman alennusta eikä ylittänyt osakehuoneistosta saatua kauppahintaa, toimenpiteen ei katsottu tuottavan osakkeille peiteltyä osinkoa.

Näiden kahden oikeustapauksen luonne voidaan todeta samankaltaisiksi. Erona näiden välillä on kuitenkin varallisuuden linjakkuus.

Ensimmäisessä tapauksessa osakepääomaa alennettiin, vaikka varallisuutta sen nostamiseen olisi ollut käytössä, joten tulkinta peittelystä osingosta oli perusteltu. Vastaavasti sama linja jatkuu toisessa oikeustapauksessa. Tapauksessa oli kyse toiminnan supistumisesta ja sen myötä liikehuoneiston myynnistä.

Osakepääoman palautus oli kuitenkin samassa linjassa kauppahinnan kanssa, joten perustetta peittelyn osingon tulkinnalle ei ollut. Voidaan arvioida, että mikäli ensimmäisessä oikeustapauksessa osakepääomaa olisi alennettu suhteessa varallisuuteen, toimea ei olisi tulkittu peitellyksi osingoksi.

Näiden oikeustapausten perusteella voidaan todeta, että mikäli pääoman alennus voidaan perustelluin osin kytkeä liiketoiminnalliseen toimeen ja palautus on varallisuuden kautta linjassa tehtyyn toimeen, sitä ei tulkita peitellyksi osingoksi.

5.3 Aidot liiketaloudelliset syyt

Liiketaloudellisten perusteiden tarkastelu on monimutkainen kokonaisuus, jonka lähtökohtana on toiminnan todellisen motiivin arviointi. Tarkastelun lähtökohta on, onko tehty toimi ollut yhtiön tarkoituksen mukainen. (HE 109/2005 vp, s. 124.)

Seuraavassa KHO:n 1988/2859 päätöksessä todetaan, ettei tehdyille toimelle ollut riittäviä liiketaloudellisia tai muitakaan perusteita. Perusteluissaan KHO nostaa esille kauppojen samanaikaisuuden sekä osakkeenomistajien muuttumattoman aseman.

X oli 19.9.1977 myynyt omistamansa 693 A Oy:n osaketta B Oy:lle 4.200.000 mk:n hinnasta ja yhtiön toinen osakas Y 297 osaketta 1.800.000 mk:n hinnasta. Samana päivänä X oli myynyt 133 B Oy:n osaketta A Oy:lle 1.050.000 mk:n hinnasta ja Y 57 osaketta 450.000 mk:n hinnasta. Kauppojen jälkeen A Oy:n 1.000 osakkeesta omisti B Oy 990 kappaletta, X 7 kappaletta ja Y 3 kappaletta. B Oy:n 200 osakkeesta omisti A Oy 190 kappaletta, X 7 kappaletta ja Y 3 kappaletta. Ottaen huomioon kauppojen samanaikaisuuden ja sen, ettei osakkaiden määräysvalta ollut tosiasiallisesti yhtiöissä muuttunut sekä sen, ettei osakekaupoilla ollut liiketaloudellisia tai muitakaan kuin verotuksellisia perusteita, KHO katsoi, että A:n tuloon oli luettava verotuslain 56 ja 57 §:n nojalla valituksessa vaaditut 3.424.000 mk. Uudelleen toimitettu verotus vuodelta 1977.

Seuraavassa KHO:n 1996/533 päätöksessä katsottiin, että lunastaminen oli tehty osakeyhtiölain (624/2006) vastaisesti. Asiassa todettiin, ettei toimen taustalla vaikuttaneet motiivit vältellä verotusta. Liiketoiminta haluttiin pitää tiettyjen osakkeenomistajien piirissä.

Osakeyhtiö, joka ylläpiti omistamallaan kiinteistöllä osakkainaan olleille linja-autoliikennöitsijöille autotallia ja korjaustilaa, oli lunastanut erään vähemmistöosakkaan omistamat kaikki osakkeet. Lunastukseen oli ryhtytty tarkoituksena estää osakspiirin laajentuminen ja uusien liikennöitsijöiden tulo yhtiön tuottamien palveluiden piiriin. Osakkeiden lunastushintaa, joka ylitti yhtiön vapaan oman pääoman, ei ollut näytetty käypää arvoa suuremmaksi. Yhtiön omien osakkeiden lunastukseen ei sovellettu verotuslain 57 §:n säännöstä, vaikka lunastus oli tapahtunutkin osakeyhtiölain 7 luvun 2 §:n vastaisesti. Äänestys 4–1.

Edellä esitettyjen oikeustapauksien välillä vallitsee ero toimen taustalla vaikuttavan motiivin osalta. Ensimmäisessä oikeustapauksessa osakkaiden asema ei muuttunut ja toiminnalla ei saavutettu liiketoiminnallisesti mitään.

Toisessa oikeustapauksessa vähemmistöosakas luopui kokonaan osakkuudesta ja vastaavasti lunastuksen suorittamiselle nähtiin tarve, koska sillä haluttiin suojella liiketoimintaa.

Voidaan siis olettaa, että vaikka lunastus olisi määrällisesti voitu nähdä ylihintaishana, saavutetulla toimella oli kuitenkin verotuksen välttämisen sijaan muu tarkoitusperä, jonka seurauksena sitä ei voitu tulkita peitellyksi osingoksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoitus oli tutkia seikkoja, jotka vaikuttavat pienten ja keskisuurten osakeyhtiön varojenjaossa peitellyn osingon tulkintaan. Asiaa tarkasteltiin verotusmenettelylain (1558/1995) pohjalta, tulkintaa pyrittiin havainnollistamaan oikeustapauksilla.

Tässä luvussa palataan alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin ja vastataan niihin. Osiossa tarkastellaan tutkimusta yleisesti sekä arvioidaan validiteettia. Lopuksi nostetaan esille opinnäytetyön aiheeseen soveltuva jatkotutkimusehdotus.

Verosuunnittelu oli vahvasti läsnä, jonka vuoksi verosuunnittelu ja sen tavoitteet esiteltiin tässä tutkimuksessa. Osakeyhtiöön perehtyminen ja itsenäisen oikeushenkilön käsitteen esille tuominen oli olennaista, sillä huomion arvoista on, että veroseuraamukset tulevat peitellyssä osingonjaossa sekä yhtiölle että osakkeenomistajalle.

Kokonaiskuvan kannalta oli merkityksellistä esitellä ne varojenjakokeinot, jotka osakeyhtiölain (624/2006) mukaan ovat sallittuja sekä yhtä lailla ne keinot, jotka katsotaan lain vastaisiksi. Toisaalta peitellyn osingonjaon käsitteeseen oli tarpeellista syventyä, jotta syntyisi ymmärrys merkityssisällöstä itse käsitteeseen sekä siihen sovellettavia luonnollisia tai oikeushenkilöitä kohtaan.

Peitellyn osingonjaon muodostumista tarkasteltiin oikeustapausten, virallisten tahojen sekä oikeuskirjallisuuden valossa. Oikeustapaukset konkretisoivat sovellettavaa lakia ja siten täsmentävät sisältöä, samaan aikaan hallituksen esitykset tuovat taas taustatietoa oikeuskäytännölle antaen juurisyyn laintulkinnalle. Oikeuskirjallisuus tukee näiden edellä mainittujen tahojen tulkintaa ja tuovat erilaista näkökulmaa ajoittain suppeasti laadittuun päätökseen.

Tutkimuksen johtopäätökset

Ensimmäinen tutkimuskysymys käsitteli tilannetta, jossa osakeyhtiön varojen jako saatetaan tulkita peiteltyksi osingonjaoksi. Päällimmäisenä voidaan nähdä tilanne, jossa yhtiön ja osakkaan välillä tapahtuva rahaliikenne poikkeaa olennaisesti käyvästä arvosta yli- tai alihinnoittelun muodossa.

Toinen vahvasti esille noussut tilanne on, jossa pyritään välttämään veroseuraamuksia. Tehdyille toimille ei löydy suoraan perusteltua liiketaloudellista syytä, vaikka ne ovat itsessään laillisia. Tämä ei kuitenkaan suoraan tarkoita tulkintaa peittelystä osingosta, sillä asiaan vaikuttaa toimen taustalla kokonaiskuva.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että käyvän hinnan arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja arvioida, onko osakkeenomistajalla perusteltua syytä yli- tai alihinnoitteluun. Toiseksi voidaan todeta, että mikäli oikeustoimen takana on aidosti todennettavissa oleva liiketaloudellinen motiivi, oikeuskäytännössä tämän perusteella tehtyjä oikeustoimia varjellaan tarkoin.

Toinen tutkimuskysymykseni käsitteli seuraamuksia, joita peittelystä osingonjaosta syntyy. Sekä yhtiölle että osakkeenomistajalle tulee peittelystä osingosta veroseuraamuksia.

Verotuksen oikaisu määritellään sen mukaan, mikä on käypä hinta. Yhtiölle erotus lisätään tuloon ja osakkeenomistajalle, jos kyseessä luonnollinen henkilö, peitelty osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa. Olennaista tässä

tutkimuskysymyksessä on se, että tuloksi katsotaan varsinainen tulo, suoritteet jätetään tarkastelun ulkopuolelle.

Kolmas kysymys liittyi onnistuneeseen verosuunnitteluun ja miten sen avulla voidaan välttyä peiteltyltä osingonjaoilta. Vastaus oli osakkeenomistajan näkökulmasta hyvin yksiselitteinen, toimen tulee olla liiketoiminnallisesti perusteltu. Epäselvissä tilanteissa Verohallinnolta voi pyytää ennakkoratkaisua.

Pohdinta

Tässä tutkimuksessa on perehdytty syvällisesti sekä verotusmenettelylakiin (1558/1995) että osakeyhtiölakiin (624/2006). Tutkimusta varten on luettu runsaasti aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Opinnäytetyön edetessä havaittiin, että nämä kaksi lakia ovat intresseiltään hyvin erilaisia, jonka vuoksi yhteensovittaminen on haasteellista.

Tutkimuksessa ilmenneistä seikoista voidaan olettaa, että suurin osa peiteltyistä osingonjaoista todetaan pienten ja keskisuurten yhtiöiden piirissä, sillä siellä liiketoiminnallisesti perusteettomia oikeustoimia voidaan tehdä tavoitteellisesti suppean osakkeenomistajien piirin puitteissa.

Toinen opinnäytetyön aikana tehty havainto liittyi siihen, miten yleislauseke ja liiketoiminnallinen peruste antavat lainkäyttäjälle mahdollisuuden laintekstiä laajempaan tulkintaan. Se vaikuttaa uskottavuuteen kahdella tavalla.

Ensimmäinen antaa toimivaltaa tuomioistuimelle ja sitä kautta on mahdollista estää järjenvastaisen oikeustoimen onnistuminen. Näin toimiessaan, se vahvistaa uskottavuutta tuomioistuinlaitosta kohtaan ja parantaa ennakoitavuutta.

Toinen havainto liittyen uskottavuuteen, on liian epäselvä tulkinta. Mikäli päätös ei ole riittävän perusteltu, todellisuudessa laintulkinnan kannalta oikeakin päätös saattaa näyttäytyä epäoikeudenmukaisena ratkaisuna, joka taas on omiaan heikentämään uskottavuutta sekä ennakoitavuutta.

Liiketoiminnallinen peruste mahdollistaa asian kokonaisvaltaisen käsittelyn. Tämä palvelee sekä yhtiöitä ja osakkeenomistajia että lainsoveltajaa. Yhtiön ja sen osakkeenomistajien kannalta olisikin järkevää aina tarkastella tehtäviä oikeustoimia tästä näkökulmasta.

Osakkeenomistajat ovat pääsääntöisesti itse tietoisia motiiveistaan ja osaavat vastata siihen, onko taustalla todellinen liiketaloudellinen syy. Näin toimimalla ainakin erehdyksen kautta peiteltyyn osingonjakoon syyllistyvät voisivat välttyä virheeltä.

Ajatusta herätti myös oikeustapaukset, ne ovat omiaan luomaan oikeuskäytäntöä kokonaisuudeksi. Niiden merkitys on tärkeä, tutkimusta tehdessä täytyy kuitenkin muistaa, että jokainen päätös on oma, irrallinen asiansa, joka on tuomioistuimessa käsitelty.

Näiden havaintojen summana voidaan todeta onnistuneen verosuunnittelun olevan monimutkainen kokonaisuus, joka varmasti luo haasteista monelle pienelle ja keskisuurelle yhtiölle. Riittävällä harkinnalla ja ennakkoinnilla onnistunut verosuunnittelu on mahdollista.

Tutkimuksen arviointi

Tässä tutkimuksessa on käytetty Finlexiä sekä muita virallisia kanavia, jotka tuottavat sisällöllisesti ajantasaista tietoa tai vastaavasti dokumentti on arkistoitu omalla numerollaan hakukoneen järjestelmään.

Oikeudellisen tiedon valossa nämä lähteet ovat kuitenkin sekundäärilähteitä (Husa ym. 2001, s.41). Opinnäytetyön tekemisen kannalta lähteitä on kuitenkin pidetty riittävän luotettavina. Alkuperäisiin dokumentteihin tutustumatta jättäminen ei heikennä opinnäytetyön uskottavuutta.

Tutkimuksessa on käytetty laajasti korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä sekä muita, kuten Verohallinnon tuottamaa sisältöä. Osa oikeustapauksista

ovat ajallisesti vanhoja, ne ovat valikoituneet opinnäytetyöhön sen vuoksi, ettei Edilexistä tai Finlexistä löytynyt käytetyillä hakusanoilla uudempia tapauksia.

Lisäksi tarkastellessa annettuja päätöksiä, voidaan todeta, että ne heijastavat edelleen tämän päivän periaatteita. On siis perusteltua olettaa niiden olevan oikeuskäytännöltään yhä ajantasaista tietoa.

Kirjallisuuskatsaus on ollut laajaa, aineistoon perehtyminen on alkanut noin yksitoista kuukautta ennen opinnäytetyön valmistumista. Oikeuskirjallisuuteen perehtyminen on muovannut opinnäytetyössä esitettyjä omia tulkintoja sekä havaintoja.

Jatkotutkimusehdotus

Jatkotutkimusehdotus tälle tutkimukselle on pk-yhtiöiden suunnalle tehty verosuunnittelukysely, jossa kartoitetaan yhtiöiden tietoa verosuunnittelusta ja sen hyödyntämistä liiketoiminnassa.

Tutkimuksella voisi olla kaksi ulottuvuutta, ensimmäinen voisi olla kartoitus yhtiötä koskevan lainsäädännön tietoisuudesta ja sitä kautta tiedon lisääminen. Toisaalta lainsäätäjälle voidaan kerätä tietoa, miten olemassa olevaa lainsäädäntöä hyödynnetään, miten sitä tulisi kehittää tai tehostaa.

LÄHTEET

Blomqvist, A., & Malmivaara, T. (2016). Osakeyhtiön varojenjakso ja verotus. Talentum Pro.

Eduskunta.fi. (n.d.) https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/kotimaiset-oikeuslahteet/Sivut/Lainsaadanto.aspx

Engblom, A., Grüssner, K., Holla, J., Höglund, H., Järvinen, J., Kokko, A., Lepistö M., Nieminen K., Sandelin E., Tuomi J., Äimä, K. (2023). Elinkeinoverotus 2023 (1. painos.). Edita.

Freedman, J. (2007). Interpreting Tax Statutes: Tax Avoidance and the Intention of Parliament, https://www.academia.edu/71257324/Interpreting_Tax_Statutes_Tax_Avoidance_and_the_Intention_of_Parliament

Hallituksen esitys HE 227/2022 vp. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_227+2022.pdf

Hallituksen esitys HE 105/2005 vp. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/he_109+2005.pdf

Hallituksen esitys HE 26/1998 vp. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/he_26+1998.pdf

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P., & Sinivuori, E. (2009). Tutki ja kirjoita (15. uud. p.). Tammi.

Hirvonen, A. (2011). Mitkä metodit?: Opas oikeustieteen metodologiaan. [Ari Hirvonen].

Husa, J., Mutanen, A., & Pohjolainen, T. (2001). Kirjoitetaan juridiikkaa: Ohjeita oikeustieteellisten kirjallisten töiden laatijoille. Kauppakaari.

Immonen, R., & Villa, S. (2019). Osakeyhtiön varojen käyttö: Kuka päättää, kuka vastaa? (2., uudistettu painos.). Alma Talent Oy.

Korkein hallinto-oikeus. (2020). <https://www.kho.fi/fi/index/korkeinhallinto-oikeus.html#>

KHO 20.4.2020/43, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/202001729>

KHO 5.3.2020/23, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/202001049>

KHO 17.8.2018/113, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/201803790>

KHO 28.4.2010/926, <https://finlex.fi/fi/oikeus/kho/lyhyet/2010/201000926>

KHO 28.12.2016/219, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/201605583>

KHO 16.10.2002/93, https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkais-uselosteet/200200093

KHO 2.10.2000/55, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/200002452>

KHO 22.1.1998/98, https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkais-uselosteet/199800098

KHO 2.12.1998/2694, <https://finlex.fi/fi/oikeus/kho/lyhyet/1998/199802694>

KHO 14.1.1997/28, https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkais-uselosteet/199700028

KHO 9.2.1996/533, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/199600343>

KHO 26.11.1992, https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkais-uselosteet/199204276

KHO 12.2.1991/433, https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkais-uselosteet/199100433

KHO 2.10.1991/3440, <https://finlex.fi/fi/oikeus/kho/lyhyet/1991/199103440>

KHO 13.10.1990/3001, <https://finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1990/199003001>

KHO 23.3.1984/1077, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/198401077>

KHO 11.7.1988/2859, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/198802859>

KHO 23.11.1971/4943, https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkais-uselosteet/197104943

KHO 28.3.1960/2034, <https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/196002034>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1997/19971336#L2>

Knuutinen, R. (2020). Verosuunnittelun oikeudelliset ja yhteiskunnalliset rajat. Alma Talent Oy.

Koponen, J. (2023). Osingonjakajan verokirja (12. uudistettu painos.). Vero-tieto.

Kukkonen, M., & Walden, R. (2014). Pk-yrityksen verosuunnittelu (2. painos.). Talentum.

McConville, M., & Chui, W. H. (2017). Research methods for law (2nd edition.). Edinburgh Univ. P.

Mähönen, J., & Villa, S. (2020). Osakeyhtiö: II, Pääomarakenne ja rahoitus (4., uudistettu painos.). Alma Talent Oy.

Mähönen, J., & Villa, S. (2019). Osakeyhtiö: III, Corporate governance (3., uudistettu painos.). Alma Talent Oy.

Mäkynen P. & Varonen S. (2022). Veron kiertämissäännöksen soveltaminen. Syventävät vero-ohjeet. Verohallinto. Haettu 29.12.2023 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49027/veron-kiertamissaannoksen-soveltaminen/>

Nykter-Terävä H. & Varjonen S. (2023). Ennakkoratkaisuhakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös. Syventävät vero-ohjeet. Verohallinto. Haettu 15.1.2024 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47819/ennakkoratkaisuhakemuksen-tekeminen-ja-siihen-annettava-paatos3/>

Laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22.7.1918/74, haettu 14.1.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1918/19180074005>

Laki Verohallinnosta 11.6.2020/503, haettu 16.1.2024 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100503>

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558, haettu 28.12.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558>

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624, haettu 28.12.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Salakka N., & Savander L. (2023). Peitelty osinko. Syventävät vero-ohjeet. Verohallinto. Haettu 30.12.2023 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelty-osinko9/#4.2-yhti%C3%B6n-ja-osakkaan-v%C3%A4liset-sopimukset-ja-rahoitusj%C3%A4rjestelyt>

Tuloverolaki 30.12.1992/1535, haettu 28.12.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O3L2P46a>

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Verotieto. (2023). Yrityksen verotietopaketti. Verotieto Oy.

Verohallinto. (2023). Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus, haettu 27.12.2023 osoitteesta <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>

Viitala, T. (2018). Osakeyhtiön voitonjaon verotus: Perusteet ja suunnittelu. Kauppakamari.

Vilkkumaa, M. (2014). Yrityksen osinko-opas: Milloin, miten ja kuinka paljon voin osakeyhtiön varoja jakaa? Suomen Yrityskirjat.

Villa, S. (2023). Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö (6., uudistettu painos.). Alma Talent.